

Ray Franz

Přeložil Áda Točík

Věčný život na zemi?

*Osoby, které patřily či patří k náboženství Jehovových svědků, často vznášejí otázku ohledně učení o věčném životě na zemi. Následující text je odpovědí napsanou autorem knihy **Crisis of Conscience** (česky *Krise svědomí*), Rayem Franzem.*

Zmínili jste otázku vztahující se k životu na zemi. Co se týká způsobu vzkříšení a všech podrobností, nevidím důvod pro dogmatismus. Podobně se to týká života na zemi. Jsem naprosto šťastný, když očekávám, že uvidím, jaký bude věčný úděl lidí podle Božího uspořádání, a cítím, že nejsme dost moudří na to, abychom předstírali takovou jistotu, že víme vše, co by mělo být známo o tomto předmětu.

Když o tom lidé píší, obvykle odpovídám, co se týká naděje jedince, že mohu jen naléhat, že by to mělo být mírněno s ochotou uznat, že naše chápání je zřídka něčím víc než přizpůsobení či zvětšení. Jeli slib jasně a určitě prohlašován v Písmu, nemůžeme jenom doufat v jeho splnění, ale jsme o něm přesvědčeni, věříme mu. To platí o naději na odpuštění hříchů, na vzkříšení, o naději na věčný život. Tyto naděje jsou rozsáhle a jasně, až polopaticky, dokonce opakovaně vysvětleny v křesťanských spisech Písma.

Co se týká života na zemi, nevěřím, že by někdo mohl říci o jakékoli argumentaci, jež může být předložena a jež používá určité izolované texty z prorocství hebrejských spisů Písma, že je to nějak srovnatelně jasné, určité, úplné předložení takové naděje, jak se nalézá v křesťanských spisech Písma. Neargumentuji proti něčí naději na to, argumentuji pro hledisko oné naděje, a ne pro něco připouštějícího přesvědčení, že ji Boží jasně prohlášené sliby výslovně dovolují a povzbuzují.

Předpokládat například, že první dvě kapitoly 1. Mojžíšovy obsahují celkové odhalení Božího věčného záměru s lidstvem či s fyzikálním vesmírem, něco, co Boha navždy zavazuje a nedovoluje mu jakoukoli možnost dalšího odhalení, které rozšíří obraz a rozsah Jeho záměru a které ozřejmí předtím neznámé a neprohlášené, je určitě neopodstatněné. Bůh pověděl prvnímu lidskému páru o jejich údělu, pokud nebudou poslušní. Nerozebíral jejich věčnou budoucnost, budou-li poslušní. Deduktivní uvažování může být příliš často ovlivněno subjektivním úsudkem či domněnkami. Spíše než ve skutečnosti ukládat deduktivní omezení Bohu se zdá uctivější a rozumnější považovat tyto kapitoly za předložení vyjádření jeho vůle a záměru v onom bodu lidských dějin a za existujících okolností.

Ježíš například vyučoval lidi mnoha novým věcem tak, aby opravil existující židovský předsudek, ale tolik z věcí, které tvrdil s ohledem na zákon, na základ pro záchranu, sjednocení Židů s pohany, místo a způsob jeho vlastního budoucího kralování a spoustu jiných věcí, bylo původně vyjádřeno často nápadně stručnou formou, často ne víc než

základní zásadou vyhlášenou s malým rozvinutím. Důsledky byly obrovité, ale byly jasně postřehnuty a ‘podány po lopatě’ až v apoštolských spisech po jeho smrti.

Spíše než opírat své chápání a naději na předpokladu, že tyto dvě kapitoly 1. Mojžíšovy nějakým způsobem zavazují Boha ohledně lidského údělu, bychom měli dovolit jiným textům, aby vyvážily a mírnily naše myšlení; jako například apoštolova slova v Efezským 1:36 a 3:6-12, kde se Pavel cítí volný k tomu, aby referoval o Božím “věčném záměru” s ohledem na dobré poselství vyplývající z Kristovy obětní smrti a vzkříšení, a rozšíření jeho slibů těm, kdo tvoří “Kristovo tělo”. Nemyslím, že si můžeme bezpečně činit nárok znát Boží mysl v této oblasti tak dogmatickým způsobem, jak to dělají, zdá se, publikace Watch Tower.

Ve 37. žalmu David opravdu vypráví o Božím jednání a jeho důsledcích tehdy, v jeho době, jak demonstruje porovnání 10. verše s verši 35 a 36. Společnost Watch Tower chápe Ježíšova vyjádření v Matouši 5:3-11 jako použitá pro “pomazané”, pravděpodobně kvůli takovým výrazům jako “jejich je nebeské království”, atd. Aby byli nerozporní, musí tedy chápat verš 5, který odpovídá Žalmu 37:11, a též jej použít na ně. Ve skutečnosti je Kristus dědicem svého Otce ve všech věcech, což zahrnuje i zemi, a jeho následovníci jako spoludědicové se podílejí na onom dědictví. (Židům 1:2; Římanům 4:13-16; 8:15-17) Bezpochyby proto mohl Pavel říkat spolukřesťanům, že “svět” jim již patří, takže v tomto smyslu již “zdedili zemi” a všechny jiné věci. — 1. Korintským 3:21-23.

Výraz “navždy” (překlad NS “neurčitý čas”) užitý v Kazateli 1:4 na zemi podává hebrejské *ohlam*, které nutně neznamená věčný; používá se na rysy mojžíšského Zákona a na áronské kněžství — věci, jež trvaly dlouho, ale ne věčně — jak lze vidět při použití konkordance. S ohledem na samotnou zemi některé body jistých textů naznačují její možné zmizení, například:

Nebe a země pominou. — Matouš 24:35.

Zatřesu nejen zemi, ale též nebesy. Slova “ještě jednou” naznačují odstranění toho, čím může být zatřesen. — Židům 12:26, 27.

Položil jsi základy země, a nebesa jsou dílem tvých rukou. Ty zahynou, ale ty zůstáváš; opotřebují se jako roucho. — Židům 1:10, 11.

Země a vše na ní bude spáleno. — 2. Petra 3:10.

Texty nebo jejich souvislost jsou však obecně takové povahy, která zpochybňuje jejich doslovnost. Hebrejské spisy Písma jsou nasyceny příklady použití básnických forem, obrazných vyjádření — řeky “tleskající svými rukama”, “jásající” pole nebo země “truchlící, jež uvadla”, atd. — a často texty použité z křesťanských spisů Písma vztahující se k zemské budoucnosti se zdají být podobné povahy. (Žalm 98:7, 8; Izajáš 24:4) Rozhodně neshledávám záležitost jasně a podrobně vysvětlenou tak, abychom si v tom byli naprosto jistí.

Někdy se odkazuje na Ježíšovo tvrzení týkající se Jana Křtitele v Matoušovi 11:11. Bylo o něm proneseno v době, kdy Jan byl stále ještě naživu, a zřejmě se vztahovalo k jeho lidskému životu a jeho životní dráze, k tomu, jakým byl člověkem. Žádný lidský tvor, bez ohledu na to, jak velkým byl na zemi, není roven někomu z těch, kdo tvoří Kristovo nebeské království a kdo vlastní podobnost své královské Hlavě. Ale relativní podřadnost Janovy lidské pozemské životní dráhy by určitě nezamezila tomu, aby se Jan stal jedním z těch v nebeském království. Zatímco je tomu tak, může být správně to, že Ježíš se ve skutečnosti zaměřoval na

dosti odlišnou stránku záležitostí, jak je naznačeno kontextem; zabýval se záležitostmi proroků. Dokonce ani Janovo dílo připravující dráhu pro Krista není rovnocenné s nadřazenou předností pro ty, kdo ho přijímali, věřili v něho a přinášeli svědectví o něm, o jeho smrti a vzkříšení, jako o Vykupiteli, atd. Výklad Watch Tower je těžce podmíněn dokazováním v kruhu a je příliš zjednodušující; v podstatě zanedbává souvislost a skutečnosti existujících okolností.

Zjevení 5:10 a jeho použití dokonce už v prvním století je diskutováno na stranách 544 až 548 knihy Křesťanská svoboda (286 až 288 mého překladu). Ať je tisíc let ze Zjevení 20 spíše doslovných než symbolických, nebo ať je takový význam 2. Petra 3:13 ohledně “nové země”, neovlivnilo by to platnost těchto bodů. Zjevení je zřetelně knihou naplněnou symboly a symbolickými obrazy a výrazy. Každá jeho část může být chápána pouze tak, že bereme v úvahu jasná tvrzení zřetelným jazykem předložená ve zbytku křesťanských spisů Písma; symboly by vždy měly podléhat nebo se přizpůsobit doslovným výrazům, ne naopak. Ohledně 2. Petra 3 bychom se mohli ptát: můžeme se oprávněně zaměřit pouze na odkaz k “nové zemi” a nedbat na související odkazy o rozplynutí země a jejích prvků a pominutí nebes? Užijeme část obrazně (například verše 7 a 10) a část doslovně (verše 5, 6 a 13), a jakými prostředky tak učiníme? Poukazuje text na odstranění současné planety a její nahrazení jinou? Pokud ano, jak mohou lidé doufat, že přežijí a stále ještě zůstanou na zničené planetě? Tyto otázky prostě ukazují, proč myslím, že to vyvolává opatrnost a že je nemoudré vzít jeden nebo dva texty — texty, jež používají prorocký obraz — a využít je, jako kdyby byly vůdčími texty, jimiž by mělo být chápáno vše ostatní. Věřím, že osoby budou vždy čelit obtížím a snad značným problémům, dokud se nezaměří na pevné skutečnosti obsažené v dobrém poselství a připustí, aby jiné méně jisté podrobnosti zaujaly menší postavení a důležitost. Jak podává **New English Bible** ve Filipským 1:9, 10:

A to je má modlitba, že vaše láska může růst ke stále větší hojnosti ve znalosti a hlubším pohledu každého druhu, a tak vám může přinést dar opravdového rozlišování [pozn. p. čarou: může vás naučit zkušenostmi, které věci jsou nejvíce hodny času].

Překlad Nového světa (WT) seřizuje stylizaci v Hebrejcům 11:16 tak, aby text odpovídal učení Watchtower, ale řečtina sama prostě říká: “žádají lepší vlast, to znamená nebeskou”, jak udává většina překladů.

V konečném rozboru nenacházím látku, kterou by to chtělo, totiž aby byla jasně po lopatě vyložena, úplně zvláště o tomto námětu. Opravdu zjišťuji, že je obtížné vidět, proč by scéna celého dramatu stvoření a pádu lidstva, scéna životů víry a odvahy žitých mužů a ženami během staletí (nad vši tou scénou vynikající skutek lásky představovaný Kristovým životem a smrtí) — tou scénou je tato planeta Země — měla být vymazána z existence. Ale to také je nakonec mé vlastní lidské uvažování.

Zdálo by se, že opravdu klíčovou věcí při tom všem je, že máme vyhlídku na věčný život. “Kde”, to by se zdálo mít menší důležitost, když se to porovná s nadějí, že pro nás osobně byla přemožena smrt. Podobně ohledně našeho potěšujícího setkání s našimi milovanými prostřednictvím Boží moci vzkřísit mrtvé. Samo setkání je určitě důležitější než jeho místo. Zdálo by se, že ono zjištění nám může poskytnout určitou míru pokoje při čtení Písma a může mu dovolit, aby přetvářelo naše myšlení — ať jsou závěry jakékoli a ať to zabere jakkoli dlouhou dobu dospět k takovým závěrům. Jak podává překlad Filipským 4:47:

Těšte se sami z Pána, ano, nacházejte v něm vždy svou radost. Buďte známi jako uvážliví, a nikdy nezapomínejte na blízkost svého Pána. Netrapte se opravdu nad ničím; kdykoli se modlíte, vyprávějte Bohu každou podrobnost o svých potřebách ve vděčné modlitbě, a Boží pokoj, který překonává lidské chápání, bude neustále držet stráž nad vaším srdcem a nad vaší myslí, zatímco odpočívají v Kristu Ježíši.

Moje rada tedy každému, kdo vznáší otázku o pozemském životě a o systému “dvou tříd” křesťanů, je prostě tato: ať čte křesťanské spisy Písma s otevřenou myslí a nepokouší se dovolit domněnkám ovlivnit své chápání — něco, co je často snadnější říci, než tak jednat — a pak dovolit tomu, co čte, aby ovládlo jeho chápání. Nemám zájem, abych ho argumenty vedl od jednoho hlediska k jinému.

Pokud jde o další stránku věci, mnohá vyjádření v apoštolských spisech o křesťanské naději být s Kristem Ježíšem, zažít stejné vzkříšení jako on, sedět s ním na jeho trůnu v přítomnosti jeho Otce, zdálo by se, dávají zdravý důvod pro víru v budoucí nebeskou existenci — pokud ovšem dotyčný nevěří, jak věří některá náboženství, že se Kristus hodlá vrátit k pozemskému životu. Jak cituje Jan 14:14 Ježíšova slova svým učedníkům: “V domě mého Otce existuje mnoho obydlí. . . A pokud jdu a připravuji místo pro vás, opět přijdu a vezmu vás k sobě, takže tam, kde jsem já, tam můžete být také.” Pokud hodlal být na zemi a jeho učedníci také, neměl by potřebu jít kamkoli, aby pro ně připravil místo. (Též Jan 16:5; 17:5, 11, 24; 1. Korintským 15:42-54; 2. Korintským 5:1-10; Filipským 1:21-23; Koloským 3:14; 1. Tesalonským 4:13-17; Zjevení 3:21) Argumenty poskytované ohledně pozemského života vyžadují chápání těchto vyjádření zcela odlišným způsobem než se zdá, že říkají; jinak by vyžadovaly dvě naděje pro křesťany místo “jedné naděje”, o níž mluví Pavel. —Efezským 4:4.

Co se týká 144.000 ze Zjevení 7, osobně nevidím žádný důvod vidět tento počet nějak jinak než symbolicky, neboť tak to platí pro mnoho věcí v textu Zjevení. Ve výkladu Watchtower existuje velká rozporuplnost. Říkají, že “Izrael”, na nějž je odkaz (verš 4), je obrazný, že dvanáct “kmenů” je obrazných, že “12.000” z každého kmene je obrazné. Nicméně po uznání všech těchto symbolických prvků, když dospívají k počtu 144.000, říkají, že to platí doslova! To postrádá logiku.

Někteří navrhuji, že Janovo první vidění (12 kmenů se 12.000 v každém) je symbolem toho, co se někdy nazývá “církve bojující”, totiž křesťanský sbor na zemi, považovaný za ideální “Izrael”, “Boží Izrael” (Galatským 6:16 [napsáno původně křesťanům z národů]; porovnej Římanům 2:28, 29; 9:68; Galatským 3:28, 29), kdežto následující vidění (velkého zástupu ze všech národů stojícího před Božím trůnem) představuje “církve vítěznou”, členy křesťanského těla, kteří dokončili svou pozemskou životní pouť a vytrvali v soužení, které jim přinesla, a nyní obdrželi svou nebeskou odměnu. Aniž bychom byli dogmatictí, toto je alespoň jeden způsob chápání vidění, který se zdá být v souladu se zbytkem biblických učení.

Neznám žádná zvláštní díla, která se pokoušejí stanovit počet křesťanů existujících během prvních tří staletí našeho letopočtu. Někdy se odvolává na Foxovu knihu **Book of Martyrs** (Kniha mučedníků). Nevím, jak je přesná. Ale skutečnost, že nedlouho po Letnicích existovalo více než 5.000 učedníků - mužů v Jeruzalémě, podává nějaké náznaky. (Skutky 4:4) Ve své alegorii nebeského a pozemského Jeruzaléma Pavel cituje text, že “dětí [zpočátku] bezdětné ženy [Jeruzaléma nahoře] jsou početnější než děti vdané ženy [pozemského Jeruzaléma]”. Křesťané jako Boží synové a dědicové jsou dětmi oné svobodné ženy a musí tudíž být početnější než děti ženy - otrokyně, to je tělesného Izraele. (Galatským

4:21-31) Počet Izraelců vyšplhal do miliónů. Počet křesťanských dětí nebeského Jeruzaléma to musí přesahovat, má-li být apoštolovo tvrzení pravdivé.

Opět, důležitou věcí je vaše vlastní čtení Písma. Když je čtete, povede vaše myšlení. Když je člověk postaven před mnohé výklady Bible, může zjistit, že se někdy velmi, velmi navzájem odlišují; největší zárukou v tom, o co se opírat při pátrání, se zdá vždy se držet celkového obrazu, se souhrnem zprávy na zřeteli, ne jedné části izolovaně od další. Důvod pro tak širokou proměnlivost výkladů různých bodů má vztah ke sklonu zaměřovat se spíše na jednu část Písma, než na ně pohlížet jako na celek. Přítel mi nedávno poslal nějaké informace, které zahrnují citace od B. F. Westcotta, jenž se podílel na vypracování dobře známého **Westcottova a Hortova** textu či redakce Písma. Ve své knize **The Bible and the Church** (Bible a církve) poznamenává:

“Žádné pokušení není lstivější nebo přesvědčivější než to, jež nám nabízí posuzovat vše podle jednoho principu. Prakticky máme sklon měřit jiné podle sebe, jiné doby podle naší, jiné formy civilizace tou, v níž žijeme my, a považovat to za pravdivé a konečné měřítko všeho. Proti tomuto omylu, který je dostatečný na to, aby skoro zahalil celý svět, obsahuje nejjistější záruku Bible. V té vidíme stránku po stránce, jak Bůh poskytuje místo k přebývání mezi národy a rodinami v každém stupni sociálního rozvoje a rozeznává věrné ctitele dokonce i tam, kde jsou skryti před očima proroků. Pohlcující starosti denního života, pánovité nároky těch bezprostředně kolem nás mají sklon zužovat naše sympatie, ale Bible nám ukazuje v trvalé zprávě každý stav a každou schopnost člověka požehnaného Božím duchem. Pozvedává nás z okruhu denních vlivů k prorokům a králům a hlubokým myslitelům a kazatelům spravedlnosti, kdy každý pracuje ve své vlastní sféře rozmanitě, ale nicméně jedinou mocí a k jedinému cíli. Může se namítat, že zbožní badatelé se často prokázali být nejdrsnějšími fanatiky. Ale odpověď je snadná. Byli fanatiky, protože byli badateli ne celé Bible, nýbrž nějakého jediného zlomku z ní, kvůli kterému bylo vše ostatní obětováno. Učení pouze jediné části, pokud se bere bez jakéhokoli ohledu k jejímu relativnímu postavení ve spojení s jinými dobami a s jinými knihami, může vést k úzkoprsosti v myšlení, ale celek rozpoznává a zušlechťuje každou vynikající vlastnost člověka.”

Myslím, že existuje velmi platná myšlenka tam vyjádřená. Někdo řekl, že sekty se rozvíjejí především prostřednictvím důrazu na body, jež nejsou zásadní, ne jasně tvrzené, a na jejich teoretizování o těchto nepodstatných, dokonce okrajových věcech, a předkládáním argumentů pro teorii plodí svérázné hnutí.

Číst Písmo z tohoto stanoviska, zaměřit se na zprávu nám umožní opravdu cítit, že jsme došli k poznání zdroje oné zprávy. Překlad Nového Světa (**New World Translation**) Jana 17:3 s podáním “přijímají poznání o tobě” převrací skutečný smysl tvrzení, když působí tak, aby se zdálo, jako by bylo zahrnuto v podstatě mentální nabytí informace. Slovo “znát” v Písmu má velmi často hlubší význam, jako i v tomto případě. (Srovnej Jan 1:10; 8:19; 10:14, 15.) Nemůžeme mít pravou víru, čteme-li Písmo ze stanoviska, abychom prostě chápali určité doktríny. Hlavním účelem by mělo být poznat Boha a poznat jeho Syna. Nemohu věřit, že kterákoli osoba s upřímným srdcem, která je vskutku poznala, vidíc je v pravém světle a z důvěrného stanoviska, nemůže jimi být přitažena a nemůže v nich nalézt to, na co může být život bezpečně a jistě soustředěn. — Matouš 11:25-30; 2. Timoteovi 1:12.

Jako Svědkové, mnoho z naší víry bylo vypůjčenou vírou, věříce tomu, čemu jsme věřili, protože nám bylo říkáno, že bychom tomu měli věřit. A zatímco existuje mezi Svědky všeobecně bezpochyby jistá míra pocitu osobního vztahu s Bohem a s Kristem, pro většinu je to určitě zamotaný pocit, často nejasný. Víra, pravá víra nemůže být půjčena či přenesena nebo přesypána — ač s naším lidským sklonem k lenosti bychom si snad mohli přát, aby mohla. Může se nám pomoci, neboť, jak říká apoštol, “víra přichází prostřednictvím toho, co se slyší”, ale nakonec se musí zrodit a růst v srdci každého jednotlivce. (Římanům 10:17)

Každý z nás musíme rozvíjet víru prostřednictvím osobního přesvědčení a přijetí, nikdo jiný to za nás udělat nemůže. Je-li tomu tak a víra je opravdu naše vlastní, budeme se radovat z pravdy a z plného smyslu osobního vztahu s Bohem a s jeho Synem. A když toho docílíme, poprvé si můžeme přesně uvědomit, o kolik jsme byli předtím připravováni.

[Publikováno se svolením autora.]